

[Time: 3 Hrs]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. Figures to the right indicate full marks. 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.	

Q.1	Attempt any two of the following. A) Explain various concepts of national income. B) Discuss employment generation and poverty alleviation programmes in India. C) Explain the measures to reduce regional inequalities in India.	(20)
Q.2	Attempt any two from the following. A) Explain the role of agriculture in economic development of a developing economy. B) Write a note on Minimum Support Price. C) Examine the Food Security Policy in India.	(20)
Q.3	Attempt any two from the following. A) Write a note on Start-up in India. B) Explain Skill Development in India. C) Discuss basic infrastructure services in India.	(20)
Q.4	Attempt any two from the following. A) Explain the growth and performance of healthcare in India. B) Write a note on the Information technology and IT enabled services. C) Write a note on Educational Research.	(20)
Q.5	Attempt any two from the following. A) Write a note on NABARD. B) Explain the benefits of foreign direct investment in India. C) Write a note on 12 th Five Year Plan. D) Explain the trends in India's national income since 1990.	(20)

[वेळ: ३ तास]	[गुण:१००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.	
सूचना:	१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात. ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या विविध संकल्पना स्पष्ट करा. ब) भारतातील रोजगार निर्मिती व दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रमांची चर्चा करा. क) भारतातील प्रादेशिक असमानता कमी करण्याच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.	(२०)
प्र.२	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) विकसनशील देशांच्या आर्थिक विकासात कृषी / शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. ब) किमान आधारभूत किंमत धोरणावर टीप लिहा. क) भारतातील अन्न सुरक्षा धोरण अभ्यासा.	(२०)
प्र.३	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) स्टार्ट उप इंडिया उपक्रमावर टीप लिहा. ब) भारतातील कौशल्य विकास योजनेवर टीप लिहा. क) भारतातील औद्योगिक विकासासाठी पायाभूत सुविधा स्पष्ट करा.	(२०)
प्र.४	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) भारतातील आरोग्य सेवेची वाढ व कामगिरी स्पष्ट करा. ब) माहिती तंत्रज्ञान (IT) व आयटी सक्षम सेवा (ITES) वर टीप लिहा. क) शैक्षणिक संशोधनावर टीप लिहा.	(२०)
प्र.५	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) नाबार्ड वर टीप लिहा. ब) भारतातील परकीय गुंतवणुकीचे फायदे स्पष्ट करा. क) १२व्या पंचवार्षिक योजनेवर टीप लिहा. ड) १९९० पासून भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील कल स्पष्ट करा.	(२०)